T072 BL 2 (133) Phương Pháp Chăm SócTỳ Kheo Bị Bịnh-Nêu Dẫn Về Phẩm Tạp Tụng Và Oai Nghi

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

PHÖÔNG PHAÙP CHAÊM SOÙC TYØ KHEO BEÄNH Neáu Tyø-kheo ñi chung vôùi ngöôøi ñi buoân, ñeán nôi hoang vaéng roài laâm beänh thì Tyø-kheo ñoàng baïn khoâng ñöôïc boû ñi, maø phaûi daãn theo, ñoàng thôøi mang giuùp y baùt, laïi phaûi gaàn guõi giuùp ñôõ, khoâng ñöôïc rôøi xa. Neáu ñi khoâng noåi thì neân ñeán thöông nhaân thueâ möôùn hoï chôû ñi, noùi nhö sau: - Naøy laõo tröôïng! Ngöôøi xuaát gia naøy laâm beänh khoâng theå ñi theo kòp baïn, haõy chôû giuùp giuøm toâi ñeå thoaùt khoûi hieåm naïn. Neáu ñöôïc thì toát, coøn neáu nhö hoï noùi: “Naøy Toân giaû, xe toâi ñaõ chôû naëng roài”, thì neân noùi: - Naøy laõo tröôïng! Toâi seõ hoaøn laïi tieàn luùa, coû cho oâng. Neáu ñöôïc, thì khoâng neân ñeå ngoài treân xe traâu caùi chôû coû ngöïa v.v... , maø neân ñeå ngoài treân xe traâu ñöïc chôû caùc thöù. Neáu beänh naëng khoâng phaân bieät ñöôïc gì, thì ngoài xe khoâng coù toäi. Neáu ñi xe khoâng theå ñöôïc thì neân ñeå laïi ngöôøi naøo coù theå saên soùc beänh nhaân hoaëc moät, hai hay ba ngöôøi, vaø baûo: - Thaày haõy chaêm soùc ngöôøi beänh, ñeå toâi vaøo trong thoân tìm xe coä ñeán ñoùn. Ñoàng thôøi ñeå laïi löông thöïc, cho ngöôøi ôû laïi khoâng bò thieáu thoán. Neáu ai cuõng töø choái, noùi: “Ai maø coù theå hy sinh thaân maïng mình ôû nôi hoang vaéng naøy”, roài khoâng chòu ôû laïi, thì cuõng khoâng ñöôïc boû ñi maø phaûi che choøi raïp, raûi coû laøm neäm, ñoát löûa, laáy cuûi nöôùc giuùp, ñeå laïi thuoác ñuùng thôøi, thuoác duøng ban ñeâm, thuoác duøng baûy ngaøy, thuoác duøng suoát ñôøi, roài noùi vôùi beänh nhaân: “Tröôûng laõo haõy yeân taâm ôû ñaây. Toâi tôùi thoân phía tröôùc tìm xe ñeán ñoùn”. Khi ñeán trong thoân, khoâng ñöôïc nhieãu thaùp, thaêm hoûi Hoøa thöôïng, A-xaø-leâ maø chæ neân noùi vôùi caùc Tyø-kheo ôû trong thoân: - ÔÛ nôi hoang daõ coù Tyø-kheo beänh, chuùng ta cuøng ñeán ñoùn veà ñaây. Neáu hoï hoûi: “ÔÛ nôi naøo?”, thì haõy ñaùp: “ÔÛ taïi moã xöù”. Neáu hoï noùi: “Nôi ñoù coù nhieàu coïp soùi, e raèng chuùng aên thòt heát caû, ñaâu ñeå soùt moáng naøo!”, duø nghe noùi nhö theá cuõng khoâng ñöôïc ôû laïi ñoù maø phaûi trôû laïi xem. Neáu töø xa thaáy chim quaï, cuõng khoâng ñöôïc trôû lui maø phaûi ñi tôùi nôi ñoù. Neáu thaáy ñaõ cheát thì neân leã baùi nhuïc thaân. Neáu coøn soáng thì neân ñem vaøo trong thoân, noùi vôùi Tyø-kheo thöôøng truù: - Thöa Tröôûng laõo! Ñaây laø Tyø-kheo bò beänh ôû nôi ñoù, toâi ñaõ chaêm soùc. Giôø ñöa ñeán ñaây, xin Tröôûng laõo troâng nom giuùp cho. Neáu Tyø-kheo aáy khoâng chòu troâng nom thì phaïm toäi Vieät-tyø-ni.

Neáu khoâng coù Tyø-kheo, thì neân noùi vôùi Öu-baø-taéc: - Naøy laõo tröôïng! ÔÛ nôi hoang vaéng kia coù Tyø-kheo bò beänh, cho toâi möôïn xe ñeán ñoùn vò aáy. Neáu ñaøn-vieät hoûi: “ÔÛ ñaâu?” v.v..., cho ñeán ñoùn veà nhaø ñaøn-vieät, ñaët naèm ôû moät phoøng rieâng kín ñaùo. Neáu nhieàu ngöôøi thì neân nhôø hai, ba ngöôøi bieát nuoâi beänh chaêm soùc giuùp. Neáu beänh nhaân noùi: “Caàn nhieàu ngöôøi cho vui”, thì neân ôû heát nôi ñoù ñeå an uûi khuyeân lôn; hoaëc beänh nhaân ñoøi hoûi böõa aên tröôùc, böõa aên sau thuoác ñuùng thôøi, thuoác duøng ban ñeâm,

thuoác duøng baûy ngaøy, thuoác duøng suoát ñôøi thì haõy cung caáp ñöøng ñeå cho thieáu thoán. Neáu coù Tyø-kheo khaùch ñeán thì khoâng ñöôïc noùi lieàn: "Tröôûng laõo! Thaày haõy troâng nom Tyø-kheo beänh", maø neân noùi: "Laønh thay! Tröôûng laõo ñeán ñaây". Theá roài, mang giuùp y baùt, chuaån bò giöôøng gheá, ñöa nöôùc röûa chaân vaø daàu thoa chaân. Neáu hoï ñeán ñuùng giôø thì neân cung caáp böõa aên tröôùc, böõa aên sau. Neáu hoï ñeán khoâng ñuùng luùc thì neân cung caáp nöôùc traùi caây phi thôøi. Sau khi hoï nghæ ngôi roài, neân noùi: - Tröôûng laõo! Vò Tyø-kheo beänh naøy toâi chaêm soùc ñaõ laâu roài, giôø ñeán phieân Tröôûng laõo troâng nom giuøm. Neáu beänh nhaân qua ñôøi thì neân cuùng döôøng xaù-lôïi. Neáu Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni cuøng ñi vôùi khaùch buoân maø Tyø-kheo-ni laâm beänh, thì Tyø-kheo khoâng ñöôïc boû ñi maø neân baûo hoï raèng chò em cuøng ñi chung phaûi giuùp ñôõ laãn nhau, nhö tröôøng hôïp cuûa Tyø-kheo ñaõ noùi ôû treân, chæ tröø vieäc boàng ñôõ. Neáu caàn xoa boùp, xöùc daàu vaøo thaân thì neân thueâ phuï nöõ laøm. Neáu hoï qua ñôøi maø coù y baùt ñeå laïi thì neân duøng y baùt traû coâng cho ngöôøi Hoûa-thieâu. Neáu hoï khoâng coù y baùt thì neân boû ñi. Neáu bò ngöôøi theá tuïc cheâ traùch: "Vì sao ñeå töû thi laïi roài boû ñi?", maø mình coù theå töôûng töôïng thi theå ñoù nhö ñaát thì neân khieâng vaùc ñi tôùi moät nôi xa xoâi. Baáy giôø, Toân giaû Öu-ba-ly baïch vôùi Phaät: - Baïch Theá Toân! Neáu vò Tyø-kheo coù ñöùc lôùn laâm beänh thì phaûi chaêm soùc nhö theá naøo? Phaät noùi vôùi Öu-ba-ly: - Neáu vò Tyø-kheo coù ñöùc lôùn laâm beänh thì khoâng ñöôïc ñeå naèm trong phoøng xeáp, nhoû, xaáu xí; khoâng ñöôïc ñeå naèm ôû gaàn loái ñi maø neân ñeå naèm trong moät caên phoøng thoâng thoaùng, roäng raõi. Caùc ñeä töû ñoàng haønh, ñeä töû y chæ phaûi thöôøng xuyeân haàu haï hai beân, queùt doïn trong phoøng, raûi ñaù, lau chuøi saøn nhaø, ñoát caùc loaïi höông thôm cho ñaûm muøi hoâi haùm vaø saép ñaët giöôøng gheá töôm taát.

Neáu coù Tyø-kheo ñeán thaêm beänh, neân doïn thöùc aên tröôùc, thöùc aên sau. Neáu hoï ñeán khoâng ñuùng luùc, neân cung caáp thöùc uoáng phi thôøi. Neáu hoï coù hoûi vieäc gì thì ngöôøi beänh neân traû lôøi. Neáu ngöôøi beänh yeáu söùc thì thò giaû neân traû lôøi theá. Neáu Öu-baø-taéc ñeán thaêm hoûi thì neân noùi: - Laønh thay! Laõo tröôïng ñeán ñaây. Ñoaïn, môøi hoï ngoài roài giaûng giaûi: - OÂng ñöôïc coâng ñöùc raát lôùn, nhö Ñöùc Theá Toân noùi: - Thaêm hoûi Tyø-kheo trì giôùi bò beänh thì chaúng khaùc gì thaêm hoûi Ta. Neáu coù ngöôøi cuùng döôøng thì haõy chuù nguyeän roài nhaän laáy. Neáu ngöôøi beänh muoán di tieåu ñaïi, ñoøi ñi gaáp, thì khoâng ñöôïc ñeå laâu maø phaûi ñöa ñi töùc toác. Neáu ngöôøi beänh khoâng ra ngoaøi ñöôïc thì neân duøng ba caùi boâ ñöïng phaân tieåu: moät caùi trao cho ngöôøi beänh, moät caùi mang ra ngoaøi, moät caùi ñem röûa saïch, boâi daàu roài ñem phôi naéng, ñeå thay ñoåi maø duøng. Ñoàng thôøi ñeå moät ngöôøi giöõ cöûa, khoâng cho ai vaøo ñoät ngoät; moät ngöôøi ôû gaàn ngöôøi beänh, tuøy thôøi thuyeát phaùp an uûi. Nhö theá ñoù Öu-ba-ly, vò Tyø- kheo coù ñöùc lôùn bò beänh, neân chaêm soùc nhö vaäy. Theá roài, Toân giaû Öu-ba-ly laïi hoûi Theá Toân: - Vò Tyø-kheo coù ñöùc haïnh nhoû khi beänh neân chaêm soùc nhö theá naøo? Phaät noùi vôùi Öu-ba-ly: - Vò Tyø-kheo coù ñöùc haïnh nhoû khi beänh khoâng neân ñaët naèm nôi caên phoøng

roäng raõi, thoâng thoaùng, e muøi hoâi haùm boác ra ngoaøi; cuõng khoâng neân ñeå naèm ôû choã khuaát kín, sôï khi cheát khoâng ai bieát, neân ñeå naèm ôû giöõa moïi ngöôøi. Neáu ngöôøi beänh coù Hoøa thöôïng, A-xaø-leâ, hoaëc laø ñeä töû ñoàng haønh, ñeä töû y chæ thì nhöõng ngöôøi naøy neân chaêm soùc. Neáu khoâng coù thì chuùng Taêng neân sai ngöôøi nuoâi beänh, hoaëc moät, hai, ba ngöôøi lo troâng nom. Neáu ngöôøi beänh ngoaøi y baùt ra coøn coù tieàn mua thuoác thì neân laáy ñem ñi mua thuoác cho thaày. Neáu khoâng coù thì chuùng Taêng neân cho tieàn. Neáu Taêng khoâng coù maø ngöôøi beänh coù y baùt ñaùng giaù thì neân ñem baùn laáy tieàn mua nhöõng thöù caàn thieát cho thaày. Neáu ngöôøi beänh tieác cuûa, thì neân baïch vôùi chuùng Taêng: - Baïch Ñaïi ñöùc Taêng! Tyø-kheo Moå giaùp bò beänh maø khoâng hieåu leõ voâ thöôøng, tieác reû y baùt khoâng cho ñem ñoåi thöù khaùc. Baïch Taêng roài, neân duøng lôøi dòu ngoït thuyeát phuïc ñeå thaày hieåu roõ,

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 28 560

roài môùi ñem y baùt ñi trao ñoåi. Neáu cuõng khoâng coù thì neân ñi xin nhöõng thöù caàn thieát veà cho thaày. Neáu xin cuõng khoâng ñöôïc thì neân laáy thöùc aên ngon nhaát cuûa Taêng ñöa cho. Neáu cuõng khoâng coù thì ngöôøi nuoâi beänh neân caàm theo hai caùi baùt vaøo thoân khaát thöïc, roài ñem caùi baùt ngon hôn ñöa cho thaày. Naøy Öu-ba-ly! Ñoù laø caùch thöùc chaêm soùc moät Tyø-kheo ít ñöùc bò beänh. Neáu ngöôøi beänh coù ñaày ñuû naêm yeáu toá sau ñaây thì raát khoù saên soùc. Ñoù laø: 1. Khoâng theå uoáng thuoác phuø hôïp vôùi beänh vaø aên thöùc aên phuø hôïp vôùi beänh. 2. Khoâng nghe lôøi khuyeân cuûa ngöôøi nuoâi beänh. 3. Beänh taêng giaûm khoâng bieát. 4. Khoâng gaéng nhaãn noåi söï ñau ñôùn. 5. Löôøi bieáng voâ trí. Ñoù goïi laø naêm yeáu toá ngöôøi beänh khieán cho ngöôøi nuoâi beänh khoù maø saên soùc. Neáu ngöôøi beänh coù ñaày ñuû naêm yeáu toá sau ñaây thì deã daøng saên soùc. Ñoù laø: 1. Coù theå uoáng thuoác phuø hôïp vôùi beänh, aên thöùc aên phuø hôïp vôùi beänh. 2. Theo lôøi khuyeân cuûa ngöôøi nuoâi beänh. 3. Neáu coù ai hoûi thì bieát beänh taêng hay giaûm. 4. Gaéng nhaãn ñöôïc söï ñau ñôùn. 5. Tinh taán, coù trí tueä. Ñoù goïi laø naêm yeáu toá ngöôøi beänh khieán cho ngöôøi nuoâi beänh deã daøng chaêm soùc. Neáu ai ñaày ñuû naêm yeáu toá sau ñaây thì khoâng theå nuoâi beänh. Ñoù laø: 1. Hay nhôøm gôùm, khoâng theå ñem ñoå boâ ñöïng phaân tieåu, oáng nhoå v.v... 2. Khoâng theå xin thuoác hôïp vôùi beänh, thöùc aên hôïp vôùi beänh giuùp cho beänh nhaân. 3. Khoâng theå thöôøng thöôøng tuøy thuaän thuyeát phaùp cho beänh nhaân nghe. 4. Coù taâm hy voïng (veà lôïi loäc). 5. Tieác reû coâng vieäc cuûa mình. Ñoù goïi laø naêm yeáu toá khoù maø nuoâi beänh. Ai thaønh töïu naêm yeáu toá sau ñaây thì coù theå chaêm soùc ngöôøi beänh.

SOÁ 1425 - LUAÄT MA HA TAÊNG KYØ, Quyeån 28 561

Ñoù laø: 1. Ít nhôøm gôùm, coù theå ñem ñoå boâ ñöïng phaân tieåu, oáng nhoå v.v... 2. Coù theå xin thuoác hôïp beänh, thöùc aên hôïp cho ngöôøi beänh. 3. Coù theå thöôøng thöôøng tuøy thuaän thuyeát phaùp cho beänh nhaân nghe. 4. Khoâng coù taâm hy voïng (veà lôïi loäc). 5. Khoâng tieác reû coâng vieäc cuûa mình. Ñoù goïi laø naêm yeáu toá coù theå troâng nom ngöôøi beänh. Neáu beänh nhaân coù ñuû chín yeáu toá

sau ñaây thì tuy chöa heát thoï maïng aét haún seõ cheát ñoät ngoät. Ñoù laø: 1. Bieát nhöõng thöùc aên coù haïi maø vaãn tham aên. 2. Soáng khoâng coù ñieàu ñoä. 3. Thöùc aên trong buïng chöa tieâu hoùa maø aên nöõa. 4. Thöùc aên chöa tieâu hoùa maø moùc hoïng cho möûa ra. 5. Thöùc aên ñaõ tieâu hoùa muoán ñi caàu maø vaãn coá kieàm cheá. 6. AÊn thöùc aên khoâng hôïp vôùi beänh. 7. AÊn thöùc aên hôïp vôùi beänh nhöng khoâng coù ñieàu ñoä. 8. Löôøi bieáng. 9. Khoâng trí tueä. Ñoù goïi laø ñaày ñuû chín yeáu toá aét haún seõ cheát ñoät ngoät. Laïi nöõa, neáu ai ñaày ñuû chín yeáu toá sau ñaây thì seõ khoâng theå cheát ñoät ngoät. Ñoù laø: 1. Bieát thöùc aên khoâng ích lôïi neân aên ít. 2. Bieát soáng coù ñieàu ñoä. 3. Thöùc aên trong buïng tieâu hoùa heát, môùi aên nöõa. 4. Khoâng cöôõng baùch möûa ra. 5. Khoâng coá giöõ laïi. 6. Khoâng aên thöùc aên khoâng hôïp vôùi beänh. 7. AÊn thöùc aên hôïp vôùi beänh vaø aên coù ñieàu ñoä. 8. Khoâng bieáng nhaùc. 9. Coù trí tueä. Ñoù goïi laø ngöôøi coù ñuû chín yeáu toá seõ khoâng cheát ñoät ngoät. Phaät noùi vôùi Öu-ba-ly: - Coù ba loaïi ngöôøi beänh. Ñoù laø: 1. Coù loaïi ngöôøi beänh ñöôïc thuoác hôïp beänh, ñöôïc thöùc aên hôïp beänh, coù ngöôøi nuoâi beänh ñuùng phaùp maø cheát. 2. Coù loaïi ngöôøi beänh khoâng ñöôïc thuoác hôïp beänh, khoâng ñöôïc thöùc aên hôïp beänh, coù ngöôøi nuoâi beänh ñuùng phaùp maø soáng.

3. Coù ngöôøi beänh ñöôïc uoáng thuoác hôïp beänh, ñöôïc thöùc aên hôïp beänh, ñöôïc ngöôøi nuoâi beänh ñuùng phaùp, beänh aét haún bôùt khoâng ñeán noãi bò cheát. Naøy Öu-ba-ly! Trong soá Tyø-kheo bò beänh, vì khoâng coù ngöôøi nuoâi beänh ñuùng phaùp maø cheát, vì ñöôïc ngöôøi nuoâi beänh ñuùng phaùp maø soáng. Do vaäy caàn kheùo chaêm soùc khieán cho beänh nhaân ñöôïc yeân oån, töùc laø boá thí maïng soáng vaäy. Theá neân, chaêm soùc beänh ñöôïc coâng ñöùc raát lôùn, chö Phaät ñeàu hoan hyû. Ñoù goïi laø caùch thöùc chaêm soùc ngöôøi beänh. ----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.